

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Stranke levega centra so izdale koristi Trsta

Stranke levega centra so izdale Trst in gospodarske koristi tržaškega prebivalstva. To je bistvo stališča, ki so ga predstavniki strank levega centra na sejah tržaške občine in deželnega sveta iznesli ob razpravi glede ladjedelnice Sv. Marka. V dneh, ko je ves Trst stavkal, sprejemajoč poziv sindikalnih organizacij, je delegacija deželne vlade s predsednikom Berzantijem, tržaške občine z županom Franzilom in predstavniki tržaške KD Botterijem in PSI Pittonijem imela razgovore v Rimu in se od tam vrnila s stališčem, da je treba upoštevati gospodarski moment, v katerem se nahaja italijanska ladjedelniška industrija, in zahteve Evropskega gospodarskega trga ter «realistično» oceniti položaj. Zato je v svojih poročilih tako na seji tržaškega obč. sveta kot na seji deželnega sveta poskušala prikazati dejstvo tako, da bi se Tržščani sprijaznili z zaprtjem ladjedelnice Sv. Marka.

Niti tržaški občinski odbor niti ne deželna vlada, še najmanj postranke levača centra niso hoteli sprejeti stališča sindikalnih organizacij in vsega tržaškega prebivalstva, ki zahtevajo obrambo ladjedelnice, njen nadaljnji obstoj, razvoj na moderni podlagi.

Prav posebno je prišla do izraza ta linija vodilnih oblasti v Trstu in deželi na sejah deželnega sveta v torek, 28. junija in v soboto, 2. julija t.l. Deželni odbornik za industrijo in trgovino odv. Marpillero (PSDI) je razložil to stališče. Na razpravi, ki je sledila temu poročilu, sta samo skupini KPI in PSIUP ostali na stališču obrambe Sv. Marka in dokazali, da ni res trditve vlade o nujnosti »preureditve« ladjedelniške industrije na podlagi ličvidacije ladjedelnic Sv. Marka in drugih ladjedelnic v Italiji prav v času, ko naraščajo potrebe po novem ladjevju in svetovne trgovinske izmenjave. Edina potrebna in nujna preureditev je v tem, da se ladjedelnice modernizirajo in okrepijo. Komunistična govornika (tov. Sema in tov. Calabria) sta dokazala, da je ladjedelnica Sv. Marka kljub temu, da ni bila modernizirana, ena najbolj kompetitivnih na italijanskem ladjedelniškem področju.

Ko je predsednik deželne vlade v soboto zavzel stališče o dveh resolucijah, ki sta bili predloženi deželnemu svetu glede ladjedelnice (ena KPI-PSIUP, druga KD-PSI-PSDI), je postalo zelo jasno, kaj namerava napraviti levi center glede tega življenjskega tržaškega vprašanja. Dr. Berzanti je brez o-vinkov dejal, da ohranitev ladje-delnice Sv. Marka ne sme biti edina obrambna linija, saj je treba zato tudi sprejeti določene alter-native, t.j. likvidacijo ladjedelnice in izgradnjo nove tovarne motor-jev, ki bi kot je zelo konkretno do-kazal tov. Calabria, privedla obe

Pogled na veliko množico, ki se je udeležila zborovanja na Trgu Goldoni v Trstu. Zborovanje je bilo na dan splošne stavke. Govori tajnik CGIL Arturo Calabria. To zborovanje je bilo veličastna manifestacija solidarnosti z delavci ladjedelnice Sv. Marka in demonstracija proti politiki vlade levega centra, ki škoduje interesom Trsta

nem do likvidacije Tovarne strojev Sv. Andreja. Na ta način je jasno, da niti deželna vlada niti tržaška občinska uprava ne mislita začeti akcije za ohranitev enega izmed jeder tržaškega in deželnega gospodarstva. Tudi trditev, da bi bila v primeru likvidacije ladjedelnice Sv. Marka in dejansko tudi Tovarne strojev, ojačena ladjedelnica v Tržiču, ne odgovarja dejanskemu stanju, saj bi v tem primeru ladjedelnica v Tržiču gradila predvsem petrolejske ladje, za katere je potrebna veliko manjša delovna sila. Na ta način »realistična preureditev«¹ državnega sektorja ladjedelništva bi pomenila likvidacijo ladjedelniške industrije v Trstu in omejitve ladjedelništva tudi v Tržiču. Takšnih perspektiv ne morejo sprejeti niti Tržačani niti prebivalci naše dežele, ker bi to pomenilo zadati težak udarec deželnemu gospodarstvu, ki je že v hudi strukturalni krizi.

Na koncu razprave v deželnem svetu so za resolucijo levega centra, ki hoče zaigrati pogrebno korračno tržaskemu ladjedelništvu glasovale stranke: KD, PSI, PSDI, PRI, PLI in MSI; za resolucijo KPI in PSIUP, ki zahteva ohranitev ladjedelnice Sv. Marka in njeno modernizacijo pa le svetovalci KPI in PSIUP. Na ta način je zelo jasno, kdo je kapituliral pred rimsko vlado, ki hoče »preurediti« ne samo ladjedelnico Sv. Marka z njeno likvidacijo, pač pa tudi tržasko gospodarstvo. Proti temu pa se danes postavljajo KPI, PSIUP in vse tri sindikalne organizacije, ki so realistično ocenile položaj in dokazujejo na podlagi stvarnih in objektivnih števil, da tržaska ladjedelniška industrija lahko še dalje prispeva k razvoju našega mesta in

vse dežele. Sedaj je usoda našega gospodarstva v rokah teh političnih in sindikalnih sil, ker so stranke levega centra in desničarske sile popolnoma kapitulirale pred diktatom rimske vlade.

[illegible]

Kongres mladih komunistov v Bologni

Na kongresu so govorili tudi o problemih slovenske narodne manjšine v Italiji

V ponedeljek ponoči se je v Bologni zaključil 18. vsedržavni kongres Zveze komunistične mladine Italije, ki se ga je udeležila močna delegatna delegacija, ki so jo sestavljali tovariši Zdravko Knez-Duca, Darij Zupančič, Stojan Spetič, Lucijan Ferluga, Roberto Viezzi, Piccin in drugi.

Uvodu tovariša Occhetta, tajnika ZKMI, ki je mladim komunistom prikazal stvarno in borbeno politično linijo, ki naj da mladini italijanskih levičarskih strank možnost, da v enotnosti in množičnosti postanejo prednja straža političnega dogajanja, najdoslednejša sila enotnosti delavskega razreda.

V tem smislu je najvažnejši predlog kongresa ta, da se skupno s socialističnimi tovariši obeh strank ustanovi konfederacijo levih mladinskih organizacij, ki naj se zoperstavi nadaljnim poskusom razbijanja enotnosti delavskih strank, ki jo že dovoli ogroža socialno demokratska razkolniška linija.

Nato so delegati izčrпно posegali v razpravo, ki je zajela vsa pod-

Stopnjevanje ameriške agresije v Vietnamu vznemirja ves svet

Pridite za manifestacijo, ki bo v soboto zvečer v Trstu

Ameriški imperialisti so zagrešili nove hude zločine v Vietnamu. Po opustošenjih na podeželju so začeli bombardirati tudi Hanoi, glavno mesto Vietnamske demokratične republike in Haiphong, ki je največje severnovietnamsko pristaniško mesto. S tem so še bolj zaostriili položaj ter povečali nevarnost razširitve vojne. To zločinsko dejanje ni bilo nepričakovano, čeravno je ameriški zunanji minister Rusk še na predvečer zločinskega napada na prestolnico Severnega Vietnama lagal svetu, da je njegova vlada naklonjena »vzajemni omejitvi« sovrčnosti v Vietnamu. V zvezi s predlogi generalnega tajnika OZN U Tanta, ki je pozval ZDA, naj prenehajo bombardirati DR Vietnam in naj omejijo vojaške operacije v Južnem Vietnamu, je Rusk v televizijskem intervjuju izjavil, da je ameriška vlada že večkrat poudarila, da je »bombardiranje mogoče opustiti kot korak k miru«, vendar pa da bi »rada vedela, ali lahko še kaj drugega prispeva k temu«. Dejal je tudi, da ZDA »nimajo nič proti temu, da predstavniki južnovietnamske osvobodilne fronte na pogovorih o miru povedo svoje mnenje, toda, tako je pripomnil, v Južnem Vietnamu je več skupin, katerih mnenje bi radi slišali. Sprejeti Vietkong kot formalnega člana mirovne konference bi lahko pomenilo, da bi z vetom onemogočil rešitve vietnamskega problema.»

Nekaj ur po teh izjavah so se po svetu že razširile vesti o povečanju ameriškega napada na Severni Vietnam in da so ameriški bombniki izvedli prvi strahoviti bombni napad na predmestje severnovietnamske prestolnice in na pristanišče Haiphong. Dejstva so torej potrdila, kako ni moč verjeti »zagotovitom«, ki jih dajejo ameriški državniki in kako so ta »zagotovila« in razni »predlogi« glade omejitve agresije samo pesek v oči, torej so-

Odbori za mir in neodvisnost Vietnama iz Trsta, Vidma, Pordenona, Gorice in Tržiča sklicujejo v soboto, 9. julija manifestacijo solidarnosti z vietnamskim ljudstvom. Manifestacija bo imela deželni značaj. Zborna mesto bo na Trgu sv. Antona v Trstu in sicer ob 20.30. Govorila bo senatorka Tullia Carrettoni. Po govoru se bo razvila povorka z bakljami po mestnih ulicah do Trga Garibaldi, kjer bo prebran poziv na prebivalstvo. Organizatorji vabijo na manifestacijo vse prebivalstvo.

ma slepila. V svoji neiskrenosti, s katero so ti državniki prežeti, bi tudi sleherno premirje — v sedanjih pogojih — prav gotovo uporabili za nadaljevanje agresije na Vietnam. Hanoiski dnevnik je točno komentiral Ruskove izjave o ameriški »pripravljenosti« na pogajanja. Med drugim je zapisal: »Ameriške »pobude« za mir so blago, ki ima namen zastrupljati javno mnenje.« Tudi zato je lažje razumeti to, kar je zapisal ta dnevnik, namreč, da bodo Vietnamci še dalje govorili z orožjem, če bodo ameriški imperialisti trmasto nadaljevali vojno. Dejansko, tako je podčrtal hanoiski dnevnik, se Johnson in njegova klika pripravljajo, da razširijo področje, ki naj se bombardira in zahtevajo napade na skladišča bencina, na jezove, na gosto naseljena področja, šole in bolnišnice.» Hanoiski dnevnik je torej zapisal točna predvidevanja komaj nekaj ur pred napadom.

Vest o brutalnem piratskem napadu na Hanoi in Haifong je po-
(Nadaljevanje na 2. strani)

ročja političnih borb in torej tudi naših specifičnih. Tako je tovariš Zdravko Knez-Duca, delegat iz Gorice, posegel v diskusijo in orisal stališča deželne delegacije o vpraša-

00000000000000000000000000000000

Važni sklepi CK ZKJ

Centralni komite Zveze komunistov Jugoslavije je na svojem IV. plemuna, ki je bil na Brionih, razrešil dolžnosti sekretarja Aleksandra Rankovića, načelnika Uprave za državno varnost Stefanovića pa je izključil in Zveze komunistov. Oba sta, kot je rečeno v utemeljitvi, zagrešila napake, zaradi katerih ne moreta še naprej ostati na svojih položajih. Sklep CK ZKJ je imel velik odmev tako v Jugoslaviji kot v tujini. V organizacijah ZKJ je sedaj v teku živahna diskusija, v teku so tudi priprave na reorganizacijo službe državne varnosti.

njih slovenske narodne manjšine. Po kratkem zgodovinskem orisu je razčlenil današnji položaj, ki ga je označil kot poskus sil levega centra, da s politiko vključevanja slovenskih socialistov v razne upravne organe in malenkostnimi koncesijami, pridobi manjšino za svojo politiko, ji odvzame borbenost in jo tako vključi v kapitalistični sistem. V tej svoji politiki pa levi center spodbuja (z nereševanjem ključnih manjšinskih problemov) močan tok samogibne asimilacije. Ravno zato pa je skrajno potrebno, da postane mladina nosilec novega političnega toka, ki naj na osnovi nekaterih ključnih in takojšnjih zahtev uresniči enotnost med silami delavskega razreda in drugimi demokratičnimi in manjšinskimi silami, v premostitvi ozkosti levega centra in zavrnitvi protikomunistične diskriminacije. Ta naj na deželni ravni izsili sprejem ključnih ukrepov, kakor so raztegnitev na vso deželo principov londonskega memoranduma, ustanovitev slovenskega strokovnega šolstva, gospodarski načrt za Beneško Slovenijo, odprava preživelih diskriminacijskih norm še

(Nadaljevanje na 4. strani)

Stopnjevanje ameriške agresije v Vietnamu vznemirja ves svet

(Nadaljevanje s 1. strani)

vzročila val protestov v svetu. Med prvimi se je oglašila angleška vlada ter izrazila obžalovanje zaradi napadov na naseljena področja in bencinska skladišča v okolici Hanoja in Haifonga. Predsednik angleške vlade Wilson je izjavil, da je njegova vlada večkrat jasno izjavila, da ne bo mogla dajati podpore razširitvi bombardiranja Severnega Vietnama, zato vlada loči svojo odgovornost od te akcije, pa čeprav je bila prvenstveno naperjena zgolj proti petrolejskim napravam.

Tudi generalni tajnik OZN je obžaloval, da je prišlo do tega napada. Izrekel je globoko zaskrbljenost in tudi razočaranje ter pripomnil, da je že večkrat poudaril, da bi bilo potrebno kot prvi korak na poti za mir v Vietnamu, ustaviti bombardiranje Severnega Vietnama.

Indijska vlada je kmalu po bombardiranju Hanoja in Haifonga izrazila svojo veliko zaskrbljenost. Moskovski radio pa je bombardiranje Hanoja in Haifonga ožigosal kot dejanje piratstva, ki pomeni nov nevaren korak ameriških vodilnih krogov pri širjenju napada na vietnamsko ljudstvo.

Neumestne kritike

Nekateri politični krogi na Goriškem so kritizirali stališče, ki smo ga zavzeli ob prepovedi kongresa evropske zveze narodnih manjšin. Po mnenju istih krogov naš protest ni bil unesteten, ker so bili med delegati, ki so se zbrali v Gorici, tudi taki, ki so zaradi svoje politične dejavnosti vredni naše obsojbe.

Našim kritikom, med njimi so tudi nekateri tovariši socialisti, želimo še enkrat priklicati v spomin nekatera načela, ki jih v režimu resnične demokracije ni mogoče prezreti.

1. Dejstvo, da je vlada levega centra prepovedala kongres zveze evropskih narodnih manjšin na osnovi fašističnega zakona, je nesporejemo, Toliko bolj nesporejemo, ker je bil omenjeni zakon uveljavljen proti demokratičnemu gibanju. Ta zakon ni bil še razveljavljen, ker konservativci raznih prepričanj menijo, da utegne še kdaj služiti tudi proti nam.

2. Če je vlada levega centra imela namen prepovedati kongres zveze narodnih manjšin zaradi dejstva, ker so se ga nameravale udeležiti tudi skupine revanšistov in nostalgikov, potem bi bila morala imeti toliko poguma, da bi bila odklonila dovoljenje na osnovi ustavnih zakonov in ne na osnovi fašističnega zakona.

3. V režimu svobode je nezaslišano dejstvo, da so prepovedali celo napitnice med zasebnim sprejemom v nekem zasebnem lokalni!

Svoboda ne pozna dvojne mere! O tem kaj radi govore tudi naši kritiki.

Ko se brez protesta dopušča kršitev ustavnih določil, se ustvarja zelo nevaren precedens!

In končno, nekateri tovariši socialisti sede v vrstah večine v goriškem občinskem in pokrajinskem svetu, skupaj z goriškimi organizatorji kongresa narodnih manjšin in skupaj z znanimi belogardističnimi elementi. Kako se vse to ujema s kritikami proti nam?

Stevilne francoske organizacije so takoj objavile vesti o napadu na Hanoi in Haifong objavile ogorčene proteste. Zveza za človeške pravice je pozvala ameriško vlado, naj se odpove takim dejanjem, javno mnenje pa je pozvala, naj izjavi pritisk na ameriško vlado. Gibanje za mir je pozvalo svoje pristaje, naj demonstrirajo pred ameriškim veleposlaništvom v Parizu. Socialistična stranka PSU je poudarila v svoji izjavi potrebo po združitvi vseh levčarskih sil v Franciji in svetu v naporih, da se vsili konec bojev in začetek pogajanj med podpisniki ženevskih sporazumov in vietnamskimi borci, da prevlada edina možna rešitev: nevtralizacija Vietnama in umik vseh tujih čet.

V zvezi z ameriškim bombardiranjem predmestij Hanoja in Haifonga je vlada Socialistične federativ-

Poziv federalnega komiteja KPI

Federalni komite in federalna kontrolna komisija KPI v Trstu sta na svoji skupni seji, ki je bila v četrtek, 30. junija, z velikim ogorčenjem ugotovila, da je ameriški napad na Vietnam stopil v novo še bolj krvavo obdobje z zločinskimi bombardiranjem Hanoja, glavnega mesta Demokratične vietnamske republike in velikega pristanišča Haifong, dveh velikih in močno obljubljenih mest. Pozivata na solidarnost z vietnamskim ljudstvom in zahtevata naj tudi Italija, kot je že to storila Anglija, obsodi ameriško napadalno politiko in loči svojo odgovornost od ameriške. Vse člane partije pozivata, naj se udeležijo zborovanja in povorke z bakladi, ki bo v soboto, 9. julija zvečer v Trstu.

«Tisti, ki različno čutijo ali delajo v družbenem, verskem in tudi političnem smislu morajo biti enako predmet naše ljubezni in našega spoštovanja. Kolikor več človeško in milostno bo naše razumevanje njihovega načina čutenja, toliko lažje bo vzpostaviti z njimi dialog.» Tako pravi Konstitucija o Cerkev v sodobnem svetu, ki jo je sprejel II. vatikanski koncil. «Katoliški glas» z dne 16. junija pa piše: «... dialog, koeksistenca, kolaboracija so fraze, ki jih vsak dan komunisti servirajo na svojem krožniku.»

V istem listu nadalje beremo:

«V Vietnamu so postali zadnje čase budisti silno politično živahni. V znak protesta zoper vojaško vlado se posamezni menihi zažigajo, po cestah RAZGRAJA NAHUIJSKA NA MLADINA, protiameriške demonstracije se množijo, vsa država se pogreza v zublje državljanske vojne.

NEPRISTRANKI opazovalci se vprašujejo, kako je mogoče, da v deželi, ki bije boj na »življenje in smrt« s komunistično gverilo, vodstvo budistov prav sedaj SABOTIRA VOJAŠKE NAPORE LASTNE VLADE IN SEVERNOAMERIKAN-

ne republike Jugoslavije objavila naslednjo izjavo:

«Narodi in vlada Jugoslavije najostreje obsojajo to, da je letalstvo ZDA razširilo bombardiranje na naseljena področja predmestij Hanoja in Haifonga. To bombardiranje pomeni nov korak v stopnjevanju, ki grozi z nadaljnjo razširitev vojne v Vietnamu. S tem najnovjšim početjem, ki še bolj neposredno ogroža mir na svetu, je vlada ZDA prevzela hudo odgovornost pred mirno svetovno javnostjo.»

Tudi centralni odbor sindikatov Poljske je objavil oster protest ob bombardiranju Hanoja in Haifonga. To bombardiranje so obsodili tudi nekateri ameriški protestantski duhovniki in židovski voditelji.

V Rimu so komunistični poslanci tovariši Longo, Alicata, Ingrao in Pajetta kmalu po objavi vesti o bombardiranju Hanoja in Haifonga predložili v poslanski zbornici naslednje vprašanje:

«Podpisani vprašujemo predsednika vlade in zunanjega ministra glede zločinskih napadov, ki so jih izvedla ameriška letala na predmestja Hanoja in pristanišče Haifong in ki pomenijo nov resen korak v ameriškem napadu na suvereno republiko Severnega Vietnama ter grozijo s splošno vojno. Vprašujemo, ali je res, da je ameriška vlada že prej obvestila države članice atlantskega pakta o svoji nameri in v tem primeru, ali je res, da je italijanska vlada izrekla svoje nasprotovanje in ali je ločila svojo odgovornost kakor je to storila angleška vlada. Končno, ali se italijanski vladi ne zdi nujno in potrebno javno izreči obsodbo ameriškega zločinskega dejanja, izraziti zaskrbljenost Italije zaradi nevarnosti, ki jo ameriški napad predstavlja za mir na svetu, ter poudariti potrebo pogajanj, ki naj temeljijo na popolnem spoštovanju ženevskih sporazumov in med katerimi naj bo udeležena tudi južnovietnamska osvobodilna fronta, ki je glavni voditelj borbe za neodvisnost in svobodo Južnega Vietnama.»

Tudi CGIL je objavila izjavo, s katero izraža v imenu italijanskih delavcev globoko ogorčenje zaradi ameriškega bombardiranja Hanoja in Haifonga. Ameriški letalski napadi žalijo moralni čut in so novo izzivanje ter resno ogrožanje svetovnega miru. Kot taki so še toliko bolj obsojani vredni v trenutku, ko narodi in vlade vedno odločneje zahtevajo mirno in demokratično rešitev. CGIL poziva italijansko vlado, naj loči svojo odgovornost od ameriške vlade ter naj po diplomatski poti začne pobude, da nehajo ameriška brutalna vojna dejanja.

Vietnamsko ljudstvo ruši mit o ameriškem gospostvu

(Nadaljevanje in konec)

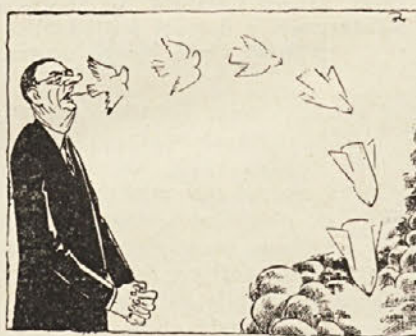
Kakšen je pravzaprav vojaški položaj v Južnem Vietnamu, mogoče se najbolje kaže naslednji primer: po zmagi pri Binh Gia (december 1964 in januar 1965) so iste osvobodilne armade uspešno nadaljevale z ofenzivo. In tedaj te ofenzive ni bilo konec in niti se ni končala po množičnem prihodu ameriških čet. Osvobodilni armadi je tedaj uspelo zadržati pobudo v svojih rokah in uspešno nadaljevati in ameriški generali so lahko samo postali zaskrbljeni zaradi hudih izgub ekspedicijskega korpusa. In tudi njihove izjave o vojni v Vietnamu so se spremenile. Tako je bilo nenadoma slišati: »spopad v Vietnamu bo dolgotrajen...« ali pa: »sedaj ameriške čete prehajajo v napad samo, da bi se branile...« Hkrati pa molče o kritični morali svojih čet, ki se med operacijami boje spopada od blizu, ki beže, ne da bi odnesle s seboj mrtve in ranjene, ko so napadene, pa se umikajo in mečejo v stran orožje in strelivo. Ameriške čete se boje džungle, sonca, dežja, močvirij, najbolj seveda borcev osvobodilne vojske, toda hkrati pa tudi civilnega prebivalstva, celo stark in otrok. Ta strah pred vsem in vsakim je tolikšen, da je neki ameriški general rekel o ekspedicijskem korpusu: «...njegovo vzdrževanje je drago, toda njegova bojevitost je povprečna.» In kaj naj rečemo o ogromnih težavah, ki jih imajo Američani z opremljanjem in vzdrževanjem te armade? Te težave so tolikšne, da je ameriški tisk zapisal: «...ko so se na temelju novega načrta predsednika Johnsona začele izkrcavati v Južnem Vietnamu prve enote je bilo opaziti zna-

menja zelo hudega nereda in zmede, ko je bilo treba te enote tudi nastaniti. Jasno je torej da imajo ameriški imperialisti izredno hude težave na strateškem področju. Toda kako je na taktičnem? Ni sicer še minilo veliko časa, odkar so Američani posegli v južnovietnamsko vojno z vso močjo svojega ogromnega ekspedicijskega korpusa, toda že ta kratek čas je pokazal, da lahko sile osvobodilne vojske razbije sovražnikovo taktiko. Bitka pri Van Tuangu (Avgusta 1965) bi lahko veljala za najhujšo in obenem najbolj porazno preizkušnjo ameriškega ekspedicijskega korpusa. Američani so tam osredotočili prav vse, kar jim daje »premoč«: nad enote osvobodilne vojske so prišle prekaljene bojne enote in mornarica. Toda rezultat je bil vsaj za Američane presenetljiv: ne le da niso uničili enot osvobodilne vojske, nasprotno, te enote so se bojevale z izrednim pogumom in izločile iz boja precejšen del ameriških sil.

Potem pa so prišli še Chu Lai in Da Nang (28. oktober 1965), Dat Couc (8. november — 12. december 1965) in še mnoge druge bitke, v katerih so bile uničene čete ZDA in njihovih najemnikov. Te velike zmage in še vse tiste, ki so jim sledile dokazujejo, da je moč uspešno napasti tudi najbolj trda oporišča ameriškega korpusa, izločiti iz boja posamezne bataljone ali pa skupine bataljonov najbolj izurjenih enot, uničiti tudi najboljše letalske in konjeniške enote.

Te velike zmage osvobodilne vojske so se vrstile v čas, ko je sovražnik uporabljal svoja tehnična in najpopolnejša orožja, vključno strateške bombnike »B-52«, strupene kemikalije, da bi uničil tudi vegetacijo in posevke, v času, ko se je sovražnik tako spozabil nad nečlovečnostjo, da je uporabljal celo strupene pline. Te uspehe pa so istočasno podprle tudi zmage severnovietnamske armade in ljudstva, ki še kar naprej uničuje legendo o gospostvu sodobnega ameriškega letalstva in zmagovito kljubujeta vojni uničevanja.

Te uspešne bitke Vietnamcev dokazujejo, da strategija in taktika ljudske vojne zmagujeta nad strategijo in taktiko, kakršno so rodila preživela buržoazna načela ameriške vojske.

Ameriški »mirovni« predlogi in dejstva.

Da jih ni sram!

CEV, da pride do uničenja komunistične ofenzive.

Se vedno se dobijo koristna budala, ki se pustijo v (rdeče) mreže ujeti. Zadnji de vrste so vietnamski budisti, ki jim pomagajo rušiti protikomunistično fronto, ne vedoč, da istočasno žagajo vejo, na kateri sami sedijo...

«SVOBODNE VOLITVE SO V VIETNAMU NEMOGOČE...» pravi »Katoliški glas« v naslovu. Dejstvo je, da so v Južnem Vietnamu komunisti relativno najmočnejša stranka.

«Novi list», ki se prav tako prištevja k oznanjevalcem krščanskih načel, piše v številki od 16. junija 1966 med drugim naslednje:

«Demonstracije so sestavljene iz budističnih menihov, nun, iz nedorasle mladine, iz tepistov, ki jih ne manjka pri nobeni stvari, kjer je priložnost za nemire in pretep s policijo, iz »študentov«, ki »spričajo« šolo, in iz raznih socialno teko določenih elementov.»

Da jih ni sram! In zares škoda,

da so še ljudje, ki v dobri veri kupujejo take liste v prepričanju, da so to verski ali družinski časopisi; da še berejo tako strupeno sovražne in nekrščanske besede.

Kam so šle besede strpnosti in ljubezni zadnjih dveh papežev, kam dokumenti koncila? Kje je Kristusova zapoved o najvišji zapovedi ljubezni?

Če so v svojem protikomunističnem in rasističnem besu razni pisni pozabili, da se nazivajo za katoličane, naj snamejo talar, ako ga nosijo, in naj se gredo streljat v Vietnamsko džunglo, skupaj z Amerikanci, kamor spadajo pač. In če so v zadregi jim lahko tudi svetujemo »verski« vzklik, ki naj ga uporabljajo, če jim slučajno naleti prilika klanja kakega »komunističnega«: »V imenu Kristusovih ran: naj pogine partizan!« Saj ga morda še niso pozabili!

Slovenskim katoličanom in pristašem Slovenske skupnosti pa svetujemo, naj si izberejo drugo resnično katoliško čtivo, kajti križ, ki bi lahko bil simbol teh lažnih krist-

janov nosi čudne kljuke na svojih krakih!

In še končno stavek, s katerimi je pisec »Kat. glasa« hotel užaliti vse tiste, ki so prelili svojo kri za našo svobodo, sinove primorskega ljudstva, ki se je borilo proti fašizmu.

«Mar se niso borci za sedanjí red v Sloveniji v letih revolucije ravnali po geslu: »Naš bog je rop, požig, umor!«

Red, za katerega so se borili partizani je bila SVOBODA! Tista svoboda, ki ste jo hinavsko tudi vi proslavljali. (Se spominjate STE-DA?)

Taka gesla pa nas preveč pekoče spominjajo na prekleto izdajstvo tistih, ki so svoje orožje dvignili proti NOB in se spečali s nacisti in črnosrajčniki. Vse za propad komunizma! Kakor sedaj, kajne, gospodje! Vedno tako! Toda ne pozabite, da so minili časi vdinjanja in da je tudi v katoliški cerkvi zavel nov veter.

Nočemo biti sodniki iz krščanskega zornega kota, ker je sodba v tem smislu v drugih kompetencah, toda lahko trdimo, da niso čitatelji »Katoliškega glasa« somišljeniki njegovega uredništva.

Politično obzorje

18. kongres KP ZDA

Ameriška vlada je onemogočila delegacijam, da bi se udeležile kongresa

V New Yorku je bil 18. kongres KP Združenih držav. Ameriške oblasti so prepovedale predstavnikom drugih partij, da bi se udeležili tega kongresa. Italijansko partijo bi bil moral na kongresu zastopati tovariš Terracini, toda ameriška oblastva mu niso dala vstopnega vizuma.

To je zares »demokracično«. Zadržanje ameriških oblasti je tem bolj obsodbe vredno, ako pomislimo, da se po Italiji nemočno sprehajajo številni ameriški politiki, generali in vojaki.

18. kongres KP ZDA je potrdil politično smer partije, ki jo je začrtal v svojem referatu prvi sekretar tovariš Gus Hall. Kongres je sprejel tudi nov statut partije in izvolil novo vodstvo.

Kongresisti so izrazili solidarnost ameriških komunistov z vietnamskim ljudstvom ter protestirali proti ameriški oboroženi intervenciji v Dominikanski republiki in proti ameriškem vmešavanju v notranje zadeve drugih latinskoameriških držav.

Sporazum med Beogradom in Vatikanom

V Beogradu so 25. junija podpisali sporazum med Jugoslavijo in Vatikanom. Uradno sporočilo pravi, da so pogovori potekali v ozračju odkritosrčnosti in medsebojnega razumevanja ter da so pokazali interes in željo obeh strani, da učinkovito prispevata k ureditvi vprašanj, izvirajočih iz teh odnosov.

Ti pogovori so, tako pravi sporočilo, omogočili boljše spoznavanje gledišč ene in druge strani ter potrdili koristnost neposrednih stikov med vlado SFRJ in Vatikanom za ustrezno reševanje problemov skupnega interesa. Med temi problemi so, razen tistih, ki so v zvezi z odnosi med katoliško cerkvijo in jugoslovansko državo, tudi ohranitev miru med narodi ter razvoj plodnih, pravičnih odnosov mednarodnega sodelovanja.

Za nadaljnje razvijanje in boljše usklajevanje začelih stikov sta jugoslovanska vlada in Vatikan sklenili izmenjati na pol uradne predstavnike, ki jim bodo zajamčene pravice, ki pripadajo diplomatskim predstavnikom.

Voditelji španskih komunistov na obisku v Jugoslaviji

Predstavniki Centralnega komiteja KP Španije (ti živijo in delajo v izgnanstvu) so obiskali Jugoslavijo. Delegacijo je vodil član izvršnega komiteja Juan Perez.

Med obiskom so se španski tovariši zanimali za družbeni razvoj v Jugoslaviji, za jugoslovanskimi voditelji pa so si izmenjali mnenja o perspektivah socializma v sodobnem svetu.

Revanšistično zborovanje v Düsseldorfu

Pretekli teden so priredili nemški revanšisti zborovanje v Düsseldorfu. Osnovni ton temu zborovanju je dal kancler Erhard, ki je v svoji poslanici omenil tudi področja So-

vjetske zveze, Poljske in Češkoslovaške kot »vzhodna nemška področja« ter zagotavljal, da bo vlada v Bonnu še naprej na vse načine »branila pravico domovine« in »pravico samoodločbe«. Podpredsednik borske vlade, ki se je osebno udeležil tega zborovanja pa je dejal, da je meja na rekah Odra in Nisa »pristranska demarkacijska črta, ki so jo zarisale zavezniške sile«.

Dan italijanskih borcev odporiškega gibanja

Prejšnjo nedeljo so v Rimu proslavili dan italijanskih borcev, ki so sodelovali v odporiškem gibanju v evropskih državah. Na proslavi so prebrali tudi pismo predsednika republike.

Kot je znano so se zelo številni italijanski vojaki po 8. septembru 1943 pridružili odporiškim gibanjem v Jugoslaviji, Franciji, Grčiji in Albaniji, kjer so se kot zavedni protifašisti borili za svobodo in demokracijo. V teh deželah je padlo 32.000 italijanskih partizanov.

Proslave v Rimu se je udeležilo tudi odposlanstvo Zveze borcev NOV Jugoslavije, katero je vodil Peko Dapčević. Ta je v svojem pozdravnem govoru med drugim poudaril, da se Jugoslovani s ponosom spominjajo tistih prelomnih dni druge svetovne vojne, ko so se desetisoči italijanskih protifašistov pridružili jugoslovanski osvobodilni vojski kot soborci in zavezniki.

Rimski parlament razveljavlja fašistični zakon o imenih

Poslanka Marija Bernetič, ki aktivno sodeluje pri izdelavi novega zakona, je v poslanski zbornici govorila o krivicah, ki se gode Slovincem

Poslanska zbornica v Rimu je v četrtek, 23. junija odobrila zakon o odpravi člena 72 kraljevega odloka števil. 1238 z dne 9. junija 1939, ki prepoveduje dajati neitalijanska

imena otrokom italijanskih državljanov. Ko bo ta zakon odobril tudi senat bo nesmiselna prepoved fašističnega tipa dokončno odpravljena.

Na festivalu »Dela« v Dolini bo Sentskajobsko gledališče iz Ljubljane uprizorilo Goldonijev komedijo »Ribiške zdrahe«. To odsko delo je v primorsko narečje prevedel proseški rojak Mirko Rupel. Na sliki: »Ribiške zdrahe« na odru Mestnega doma v Ljubljani

O zakonu, ki naj odpravi prepoved dajanja neitalijanskih imen otrokom italijanskih državljanov, se že dolgo govori. O njem so v Rimu razpravljali že leta 1963. Leta 1964 je naša poslanka Marija Bernetič predlagala, naj bi novi zakon dovoljeval tudi slovenska imena, ki imajo črke Č, Š in Ž.

V razpravo, ki je bila prejšnji četrtek v poslanski zbornici je poselga tudi tovarišica Marija Bernetič. Med drugim je poudarila, da je kraljevski odlok, ki ga je uveljavil fašistični režim in ki spada med najbolj tipične in absurde nacionalistične ukrepe, prizadejal Slovincem v naši deželi hude krivice. Naša poslanka se je v svojem govoru poleg vprašanja imen dotaknila tudi raznih drugih vprašanj, ki živo zanimajo zlasti Slovence. Poslance je opozorila na številne krivice, ki so jih Slovenci v Julijski krajini trpeli pod fašizmom. Povedala je, kako je fašistični režim spreminjal tudi slovenske priimke in do kakšnih absurdnosti je prišlo v zvezi s tem, kar je med drugim potrdil tudi primer štirih bratov Babič, ki so jim vsilili štiri različne priimke: Babich, Balbo, Balbi in Baldini. Poslance je spomnila tudi na to, da je fašistični režim ukinil slovenske šole v naši deželi, razpustil vse slovenske prosvetne, politične in druge organizacije. Pripomnila je tudi, da se krivice, ki so posledica fašistične ureditve še vedno dogajajo. Med drugim je dejala, da se člena 3 in 6 republiške ustave, ki ščitita pravice narodnih manjšin, še vedno neizvajata. Slovensčina niti danes nima pravice pred sodiščem, v deželni zbornici Furlanije — Julijske krajine se ne more govoriti v slovenskem jeziku. Rimska vlada zanika pravico deželi Furlaniji — Julijski krajini do zakonodajne oblasti na področju slovenske narodne manjšine. Pripadnikom slovenske narodne manjšine še vedno prepovedujejo dajati slovenska imena svojim otrokom. Nekateri matični uradi se pazljivo ravna po določilih člena 72 kraljevega odloka o »tujih« imenih. Matični urad v Gorici je zavrnil vpis imena Iztok. Uradnik se je poslužil kraljevega dekreta ter vsilil namesto imena, ki so ga izbrali starši, ime Andrea. Niti imena Matej niso hoteli sprejeti in so namesto tega proti volji roditeljev vpisali ime Simone. Prišlo je celo do take absurdnosti, da so namesto Davorin vpisali Davorino, pa čeravno tega imena ne pozna noben italijanski imenik. Zavrnilo so tudi vpis imen Ivan, Karmin in Oskar.

Svoj govor je poslanka Bernetič zaključila z željo, da bi absurdno omejevanje pravice državljanom odpravili. Vprašanje naj bi zato rešili tako, da bi odstranili sleherno prepoved dajanja neitalijanskih imen otrokom italijanskih državljanov.

Upajmo, da bo kraljevski odlok, ki ga je vsilil fašizem v kratkem dokončno odpravljen, da bo torej tudi senat odobril zakon, ki ga je v četrtek sprejela poslanska zbornica.

Športni teden

Športno društvo »Bor« bo tudi letos priredilo športni teden. To bo že deveta tovrstna športna prireditel. Organizatorji menijo, da se bo letošnjega športnega tekmovanja udeležilo nad 1000 udeležencev. Priprave za to pomembno športno manifestacijo so že v teku.

V okviru letošnjega športnega tedna je združenje »Bor« razpisalo tudi literarni, slikarski in fotografski natečaj.

Mirna oblika rušenja slovenske šole

Še en negativen in nesprejemljiv odgovor pristojnega ministra - Imamo namen vztrajati proti takemu početju!

Ministrstvo za javno izobrazbo je odgovorilo na vlogo, ki jo je Sindikat slovenske šole dostavil 5. aprila 1966. Odgovor na zahteve, ki so jih postavili slovenski šolniki, je povsem negativen. Iz tega odgovora je razvidno, da natečaja za slovenske docente ne bo; da so tisti slovenski šolniki, ki nimajo italijanskega državljanstva in ki se poučujejo na slovenskih šolah, samo začasno nameščeni; da obstoječa določila ne predvidevajo imenovanja slovenskega funkcionarja, ki bi imel položaj viceproveditorja; da je zahteva, naj se uzakonijo didaktična ravnanjstva za slovenske osnovne šole neutemeljena; da je vprašanje slovenskih učbenikov v glavnem rešeno (in vendar so vse šole brez njih! Op. uredn.); da so bili ukinjeni nekateri razredi na slovenskih osnovnih šolah zaradi omejenega števila učencev (na ital. šolah v slovenskih vaseh to ne velja. Op. uredn.); da je bilo slovensko didaktično ravnanjstvo v Nabrežini pridruženo ravnanjstvu na Opčinah, ker je nabrežinska didaktična ravnanjstva odšla na drugo službeno mesto in ker ni bilo najti med slovenskimi šolniki nikogar, ki bi bil sposoben (idoneo) za to mesto (tako meni tudi proveditor Tavella, ki naziva slovenske šolnike »maestrucoli« in omalovažuje njihovo sposobnost. Op. uredn.); da je problem učnih knjig v študiju (koliko časa bodo proučevali ta problem? Pripomba uredn.)

Takega odgovora zares nismo pričakovali in se z njim nikakor ne moremo zadovoljiti!

Parlament je uzakonil slovensko šolo na Goriškem in na Tržaškem ozemlju komaj leta 1961, to se pravi šest let potem, ko je italijanska oblast prevzela upravo Tržaškega ozemlja in seveda ne brez vztrajnega prizadevanja Sindikata slovenske šole in pritiska levičarske opozicije, predvsem komunistov.

Težko pričakovani in doseženi zakon je pomanjkljiv z vidika enakopravnosti slovenske šole nasproti italijanski šoli, pa tudi nasproti nemški šoli na Južnem Tirolskem. Italijanska uprava je že z zakonom poslabšala stanje v katerem je slovensko šolo pustila zavezniška vojaška uprava, ki slovenski šoli naklonjena prav gotovo ni bila.

Solska oblast v Trstu je ukinila mladane samostojno upravno vodstvo slovenske šole, odpravila je slovensko vodilno osebje pri skrbništvu in leto za letom krči število razredov in to seveda ne v soraz-

merju z nazadovanjem števila slovenskih učencev.

Prvo vprašanje, ki naj bi ga izvršna oblast rešila je bilo in je izvajanje zakona za slovensko šolo. Zakon se izvaja pa le kolikor vključuje že obstoječa dejstva, ali kolikor predvideva in dopušča za slovensko šolo neugodne spremembe.

Ena osnovnih pomanjkljivosti (proti kateri bo nastopila v parlamentu KPI in upajmo tudi druge demokratične skupine) je, da zakon za slovensko šolo izrecno ne predvideva organika za ravnatelje osnovnih šol, medtem ko ga splošna šolska zakonodaja seveda priznava. Izrecno ga ne predvideva in ga ne izključuje, tako da ima izvršna oblast, se pravi ministrstvo za javno izobrazbo, in lokalna šolska oblast izgovor, ko samovoljno združuje didaktična ravnanjstva. Izgovor, kakor ponavljamo, ker enako skuša napraviti tudi v ravnanjstvu sred-

njih šol, za katere določa zakon lastnega ravnatelja. V prvem in v drugem primeru si dovoli še dodatni, naravno smešni izgovor, da nima na razpolago dovolj sposobnih ljudi. Vse se zdi, da terja oblast od slovenskih učiteljev in profesorjev kakšno osebno »sposobnost«, ki ni v nobeni zvezi s strokovnimi lastnostmi.

Vprašanje učbenikov, o katerem smo v zadnjem času pisali, se še vedno rešuje na podlagi obljub in zagotovil, da bo vsak čas rešeno. medtem ko vemo, da bo v začetku prihodnjega šolskega leta še vedno manjkalo našim učencem in dijakom mnogo osnovnih knjig.

Pet let po tem, ko je izšel zakon, ki določa organik za osnovno in srednjo šolo, ni ministrstvo še razpisalo natečaja za stalna mesta na osnovni šoli in niti usposobljenostnega izpita za srednjo šolo, ki je pogoj za natečaj za stalna mesta na tej šoli.

To so vprašanja, katerim velja stalna pozornost in skrb slovenske kulturne in politične javnosti in Sindikata slovenske šole. Prav na ta vprašanja je pred kratkim pristojno ministrstvo vlade levega centra odgovorilo povsem negativno in tako v tonu kakor v vsebini pokazalo kulturno ozkost in politično usmerjenost, ki spominja na nekdanje čase.

Seveda ni mogoče od birokracije pričakovati intelektualne odprtosti in demokratičnega duha, saj jo tudi sestavljajo še vedno isti ljudje ali ljudje starega kova. Vendar je nad birokracijo politična oblast in njej prisojamo vso odgovornost za to mirno obliko rušenja slovenske šole.

Imamo namen vztrajati proti temu početju!

Gorica

Goriški občinski proračun

*Levi center na pozicijah
prejšnjih centrističnih ob-
činskih uprav*

Goriški občinski svet je te dni razpravljal o občinskem proračunu za leto 1966, t.j. o prvem proračunu, ki ga je predložila uprava levega centra.

Pričakovali smo, da bomo morali pričati kakšni, četudi skromni novosti, saj so v občinski upravi tudi socialisti. Toda novosti ni. Proračun je tak kot prejšnja leta, ko so goriško občino upravljali demokristjani.

Tudi sedanja občinska uprava je pozabila na številne probleme goriškega mesta in ne kaže, da ima namen stopiti na pot reševanja teh problemov. Tako organiki, začasnih občinskih nameščencev kot vprašanje poobčinjenja trošarinske izterjevalnice, kakor tudi vprašanje občinske dvorane ostaja še naprej odprto. V proračunu ni glasu o novi gospodarski politiki mesta. Prav o tem problemu so komunistični svetovalci pokazali na velika protislovja med tistimi, ki želijo, da bi Gorica postala središče izmenjav z Jugoslavijo in deželami srednje Evrope in med tistimi, ki se zadovoljujejo z administrativnimi posegi po vzorcu industrijske cone. Zlasti socialdemokrati ne kažejo nobene naklonjenosti širjenju prijateljskih odnosov s socialističnim svetom. Znano so namreč njihova stališča glede goriškega gospodarstva. Gorica naj bi, po njihovem, postala nekakšno »izložbeno okno« kapitalističnega Zahoda.

Letošnji goriški občinski proračun se bistveno zelo malo razlikuje od prejšnjih proračunov tudi v kolikor se tiče slovenske narodne manjšine. Tudi to je razumljivo, saj so socialdemokrati vselej gledali povsem negativno na ta vprašanja. Znano je namreč, da socialdemokratski poslanec Zucalli zagovarja tezo, po kateri ni mogoče štiti slovenske narodne skupnosti v celoti. Prav zato pa se tembolj čudimo dejstvu, da niso tovariši socialisti in ne Slovenska demokratska zveza odločneje nastopili.

Letošnji goriški občinski proračun je torej povsem negativen. Komunistična svetovalska skupina se je izrekla proti njemu.

Zborovanje KPI
v Števerjanu

Pretekli teden je bilo v Števerjanu zborovanje, ki ga je organizirala KPI. Govoril je deželni svetovalec tovariš Jože Jarc. Obravnaval je vprašanja v zvezi s politikom, ki jo izvaja vlada levega centra in o vprašanjih, ki so v zvezi s postopnim združevanjem socialistov s socialdemokrati. Poudaril je, da je politika vlade levega centra falirala, ker ta vlada ni pristopila k reševanju perečih gospodarskih vprašanj in ker je v resnici naredila korak nazaj. Ožigosal je tudi dejstvo, da se ta vlada ne drži vseh načel republiške ustave, ki je sad odporniškega gibanja ter se še vedno poslužuje fašističnih zakonov, zlasti tedaj, ko gre za vprašanja narodnih manjšin. (Na osnovi fašističnega zakona je bil prepovedan tudi kongres narodnih manjšin v Gorici. Op. ured.). Združevanje PSI s PSDI na socialdemokratskih osnovah, je med drugim podčrtal, teži za slabitvijo moči delavskega razreda. Znano stvar je, da vsako združevanje na osnovi protikomunizma ne more roditi pozitivnih sadov za delavsko gibanje. Da ta združitev ne zasleduje ciljev, ki bi kakor koli bili koristni delavskemu gibanju najbolj zgovorno potrjuje dejstvo, da ga s tako vnemo pozdravlja Krščanska demokracija. Kar se tiče Slovencev je treba še posebej poudariti, da je socialdemokracija bila in je ne-naklonjena Slovincem.

Prof. Bekarju
v spomin

Umrl je profesor Milan Bekar. Pokopali so ga v Gorici v sredo 15. junija. Pogreba se je udeležilo mnogo profesorjev, dijakov in bivših gojencev. Se enkrat se je izkazalo, kako je bil kot profesor spoštovan in cenjen.

Milan Bekar se je rodil v Opatiji, kjer je bil njegov oče sodnijski uradnik. Svoja otroška leta je preživel v Komnu na Krasu, kamor se je bila priselila vsa družina. Studiral je v Gradcu, Ljubljani in v Padovi, kjer je tudi doktoriral. Kot profesor je služboval v raznih krajih Primorske, med drugim tudi v Miljah in v Trstu, po zadnji vojni pa na slovenskih srednjih šolah v Gorici.

Profesor Bekar je bil tudi velik

ljubitelj slovenske poezije. Že tedaj, ko je obiskoval univerzo v Ljubljani je sodeloval v literarnem krožku Kosovela in Grahorja.

Med slovensko javnostjo v Gorici je bil zelo poznan. Priljubljen je bil tudi zaradi svoje velikodušnosti in rahločutnosti. Poučeval je z veliko ljubeznijo. Dijake je navduševal za lepoto slovenske besede in za slovansko kulturo.

Hvaležni smo mu za ves trud in za delo, kateremu je posvetil svoje življenje!

j. j.

Trst

O vprašanjih
slovenske šole

Tržaška občinska svetovalka tovarišica Stanka Hrovatin je občinskemu svetu predlagala, naj sprejme resolucijo o perečih vprašanjih slovenske šole. V osnutku resolucije pravi med drugim, da »občinski svet v Trstu protestira, ker se ne izvajajo v celoti določila zakona z dne 19. julija 1961 št. 1012 ter zahteva naj do tega čimprej pride zato da bo slovenska šola uživala take pravice kot italijanska šola».

Ta osnutek resolucije je naša svetovalka predložila dne 5. julija 1966.

Festival «Dela»

Festival «Dela» v Dolini bo 23., 24. in 25. julija. Glavne prireditve so na sporedu v nedeljo 24. julija. Popoldne bo koncert krajevne godbe in pevskih zborov, sledilo bo zborovanje. Zvečer bo gostovalo Šentjakobsko gledališče iz Ljubljane. Na sporedu je znana Goldonijeva komedija «Ribiške zdrahe». V soboto in ponedeljek so na sporedu filmske predstave. Vse tri večere bo tudi ples. Podrobnejši spored bomo objavili v prihodnji številki.

Sprejeta resolucija
za rešitev spora z INAM

Občinski svet v Trstu je sprejel resolucijo za rešitev spora med zdravniki in INAM. Resolucijo sta predložila svetovalka KPI tovarišica Laura Weiss in Arturo Calabria.

Besedilo predložene resolucije se glasi:

«Tržaški občinski svet poudarja, da je sedanja kriza zavarovalne ustanove in celotnega zdravstvenega sistema prišla do ostrega izraza posebno zaradi dolgo trajajočega spora in da hudo prizadeva delovne ljudi. Spričo tega občinski svet upa, da bo prišlo čimprej do zadovoljive rešitve spora med zdravniki zavarovalne ustanove in ustanovo samo ter obvezuje občinsko upravo, da dejansko prispeva k poravnavi spora. Ta poravnava pa mora biti člen izboljšanja zdravstvenih uslug ter korak naprej za učinkovito reformo zdravstvenega sistema v vsej njegovi celoti. Občinski svet zahteva zato, naj parlament začne odločno in jasno obravnavati ukrepe, ki so postali neobhodni za ustanovitev vsedržavne zdravstvene službe, začeni od reforme bolnišnic in od poenotenja predpisov, ki urejajo zdravniške usluge vseh zavarovalnih ustanov.»

Resolucija je bila soglasno sprejeta potem, ko so bile vključene nekatere manjše spremembe.

Tov. Žniderčič 89-letnik

Tovariš Friderik Žniderčič iz Barkovlj je v nedeljo, 26. junija slavil svoj 89. rojstni dan. Za ta visovi življenjski jubilej je prejel mnogo voščil. Voščila sta mu izrekla tudi poslanka Marija Bernetič in senator Vidali.

Tovariš Žniderčič se je rodil pri Gašperetih. Izučil se je za kamnoseka. Najprej je delal doma, nato pa v Budimpešti, kjer je bil zaposlen pri gradnji slovitega parlamenta. Nekaj časa je delal tudi na Dunaju in na Reki. Kasneje se je zaposlil pri železnici. V dobi fašizma so ga premestili na Sicilijo in nato v druge kraje.

V svojih mladih letih je sodeloval pri barkovljanskem pevskem zboru Adria. Bil je med ustanovitelji Ljudskega odra v Barkovljah.

Se mlad se je pridružil delavskega gibanja in je bil med ustanovitelji Komunistične partije v naših krajih. Zaradi tega so ga fašisti preganjali ter ga premestili v južne kraje. Bil je med ustanovitelji Delavskih zadrug. Sodeloval je tudi z osvobodilnim gibanjem.

Tudi «Delo» pošilja tovarišu Žniderčiču najiskrenejša voščila!

I. partizanski tabor na Opčinah

V nedeljo je bil na Opčinah I. partizanski tabor. Prireditelj je organizirala Openska partizanska zveza, ki je včlanjena v ANPI. Prireditelj se je dejansko začela že dopoldne. Godba Mestne milice iz Ljubljane je po glavnih vaških ulicah igrala partizanske koračnice. Obiskala je tudi Bane, Trebče, Padriče, Gropado, Bazovico, Prosek in Križ. V vseh krajih je bila prisrčno sprejeta. Popoldne je bilo na vrtu Prosvetnega doma na Opčinah zborovanje. Govorila sta bivaša partizana tovariša Danilo Šubelj in Arturo Calabria.

Tovariš Šubelj je objasn timer pomen tabora na Opčinah. Med drugim je povedal, da so Opčine skupaj z Bani in Konkonelom dale 139 borcev in stotine aktivistov v osvobodilni borbi. Poudaril je tudi potrebo po najširši enotnosti v borbi za uveljavitev pravic Slovencev in vseh delovnih ljudi. Dober del svojega govora je tovar. Šubelj posvetil vprašanjem bivših borcev, ki nimajo potrebne kvalifikacije. Skoda, ki jo bivši borci trpe zaradi neurejenega položaja je velika. Posebno očitna je, ko gre za socialno in starostno zavarovanje.

Tovariš Calabria, ki je prinesel udeležencem I. partizanskega tabo-

ra pozdrave ANPI, je obravnaval številne probleme, ki so danes občuteni v vsej državi. Govoril je tudi o perečih vprašanjih miru in mirnega sožitja, o vprašanjih demokracije in socialne pravičnosti, pa tudi o perečih vprašanjih tržškega gospodarstva, o ladjedelnic Sv. Marka.

Oba govornika sta se dotaknila tudi vprašanj, ki so združena z ameriško agresijo na Vietnam in naglašala potrebo, po krepitvi akcij, ki naj prisilijo agresorje, da zapuste izmučeno vietnamsko deželo ter pustijo Vietnamce, da sami uredijo svoje notranje zadeve. Oba sta podarila, da je vprašanje Vietnama vprašanje, ki mora zanimati tudi nas, saj gre za mir v svetu.

Po govoricah je bil kulturni spored. Nastopili so pevski zbori iz Repna, Padrič in Proseka-Kontovela, openski mladinci in mladinke in član Slovenskega gledališča tov. Danilo Turk-Joco pa so recitali partizanske poezije. Program je zaključila godba Mestne milice iz Ljubljane. Koncert je bil prekrasen. Sledila je prosta zabava, ki je trajala do polnoči.

Odbor Zveze openskih partizanov je posvetil I. taboru veliko pažnjo. Bivši borci so ob sodelovanju tovarišev in mladincev primerno uredili obširno dvorišče Prosvetnega doma, obnovili sanitarne naprave in električno razsvetlavo, na dan prireditve pa so požrtvovalno delali v kjoskih. Vsem gre toplo priznati.

Openski tabor je pokazal, kako je partizanska stvar občutena in da je možna najširša enotnost domačinov in okoličanov ter meščanov, Slovencev in Italijanov. Povsem upravičeno lahko poudarimo, da takega navdušenja, kakršno smo doživeli v nedeljo na Opčinah, že dolgo nismo srečali. Po vsem, kar smo doživeli, lahko pričakujemo, da bo tudi druga pobuda, ki so jo sprožili bivši partizanski borci, namreč postavitev spomenika openskim partizanom, ki so padli v boju za svobodo, uspešno uresničena.

Kongres mladine

(Nadaljevanje s 1. strani)

iz časa fašizma, podpora slovenskim kulturnim ustanovam. Mladi komunisti bomo nosilci teh zahtev in te politike, ki mora najti v vseh slojih slovenske mladine ugoden odziv, je zaključil tov. Knez-Duca.

Med potekom kongresa so se sestali naši predstavniki s predstavnikom iz doline Aoste, kjer živi močna francoska manjšina. S tem so izdelali resolucijo z zahtevami manjšin živečih v Italiji in ki jih v sicer različnih pogojih družijo ista misel, isto hotenje, in nasproti njim je tudi, isti nasprotnik.

Kongres se je zaključil z govorom tov. Longa in izvolitvijo novega CK, ki ga sestavljajo 103 člani

Občinska knjižnica v Doberdobu

V nedeljo so v Doberdobu uradno odprli Občinsko knjižnico. Po nagovoru, ki ga je imel župan tov. Andrej Jarc je poslanec tov. Franco prestrigel trak, duhovnik Žerjal pa je opravil priložnostni verski obred. Zatem je spregovoril še ravnatelj goriške Državne knjižnice profesor Manzin. V novi knjižnici je okrog tisoč slovenskih in italijanskih knjig. To je prva javna knjižnica v slovenskih občinah na Goriškem. Pobuda je hvalevredna